

ABONAMENTUL
Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2-40 "

Nrui de Duminică
pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Anul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de
schia costă fiecare ptr 20 lit.
Manuscripte nu se ina-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Discursul contelui Tisza.

De Vasile Goldiș.

Tisza a vorbit în parlament. A vorbit despre chestiunea naționalităților.

Să fixăm temeliile acestui discurs.

Ungaria e stat național maghiar. Maghiarii au întemeiat acest stat. Maghiarii trebuie să impune acestui stat timbrul individualității lor. Scopul final al politicii acestui stat, cum se exprimă și răspunsul la mesagiu al partidului guvernamental, este: desăvârșirea statului național maghiar (*»a magyar nemzetet államképítésé«*). Dacă propoziția asta are vr'un înțeles, atunci înțelesul acesta poate fi: în locul celor, să zicem, vre-o 7 milioane de maghiari să fie în Ungaria 19 milioane de maghiari. Care va să zică: desființarea etnică a popoarelor nemaghiare și maghiarizarea lor desăvârșită.

Acest scop se poate ajunge prin învățarea pe ori și ce cale a limbii maghiare din partea popoarelor nemaghiare. Când spre pildă absolut toți românii vor ști ungurește, atunci ei nu mai au lipsă de limba românească și se vor face unguri. Căci bine să ne însemnăm: indivizii intelectuali și chiar mulți indivizi din poporul dela țară pot vorbi două ori chiar mai multe limbi, un popor întreg însă nici odată nu vorbește două limbi, ci numai una.

Acesta este scopul politicii patriotice ungare. Acesta este interesul dinastiei, căci între multe fracțiuni de popoare, cari al-

cătuiesc imperiul Habsburgilor, este necesar un punct fix și puternic, care să servească de cheag al acelor fracțiuni etnice. Și acel punct fix nu poate fi, decât națiunea maghiară, care, prea firesc, nu poate gravita nicăiri în afară, ci este total ținută locului ce îl ocupă, pe viață și pe moarte. Acesta este interesul statelor balcanice, căci națiunea maghiară a impus lumii și ține în viață față de aceste state principiul: neatârănarea politică a statelor din Balcani. Popoarele nemaghiare din Ungaria, cărora trebuie să le zacă la inimă mărirea conaționalelor lor din România și din statele balcanice, trebuie asemenea să sprijinească politica *patriotică ungară*, căci această politică este condițiunea cea mai de căpetenie a neatârării statelor compuse de conaționali lor.

În deosebi românii trebuie să sprijinească această politică de întărire a maghiarilor, căci aici în răsăritul Europei maghiarii și românii stau singuri fără înrudiri în mijlocul mării de popoare străine.

Românii din Ungaria deci atunci vor fi patrioți, dacă vor conlucra la întărirea națiunii maghiare și și vor da tot sprijinul la desnaționalizarea lor proprie și la contopirea lor în națiunea maghiară unitară. Cu această condiție d. Tisza le făgăduiește că va îngădui, ca trecerea asta să se poată face fără multe dureri și medicamentul, prin care din români să se facă unguri, are să li-l amestece cu dulceață, ca să nu fie amar. Iar aceia, cari nu vor primi acestea pilule dulci, vor fi schingiuiți. Legea penală se va aspri și pentru toți îndărătnicii se vor des-

chide temnițele ordinare, ba poate se va stabili și pedeapsa de moarte pentru toți nemaghiarii, cari vor agita în contra unității naționale a Statului-Ungar. Vorbitorul, care a urmat imediat după Tisza, un anumit domn Györffy Gyula, a și amintit, că între legile vechi ungare era una, care stabilia pedeapsa de moarte pentru tradarea de patrie și a zis, că legea aceasta a făcut maghiari din nemeșii români din vechime.

Contele Tisza chiamă deci la munca aceasta pe toți românii cuminți, în primul rând îi chiamă pe prelații bisericilor române și zice, că acuma a sosit momentul împăcării, momentul de importanță în istoria universală (*»világtörténelmi jelentőségű pillanat«*).

Dar, românilor, cari ar primi sfatul acesta patriotic al contelui Tisza, nu li este iertat a se sfătui împreună despre ajutorul, ce-l vor da politicii patriotice fixate atât de lucid de nobilul conte, căci de s'ar aduna la sfat politic ca români, atunci ei chiar prin aceasta ar deveni imediat trădători de patrie și vor fi tractați, nu cu pilule dulci ci cu mijlocul cel amar al prefacerii din români în maghiari. Ci dacă se vor găsi români, cari vor să adopte politica patriotică de stat a contelui Tisza, atunci ei n'au să se sfătuiască împreună, ci au numai decât să intre în partidele maghiare. Care cum îi place. Unul va intra în partidul lui Jus'ch, altul în al lui Kossuth, al treilea în al lui Rakovszky István, al patrulea se va alătura la partidul tinărului ungur Szabó István, al cincilea va întregi rândurile par-

Paul Ehrlich, binefăcătorul omenirii.

De Dr. A. L. Neisser, prof. la facultatea de medicină din Breslau, directorul clinicii pentru dermatologie și sifilis.

— Sfirșitul lui Iunie.

Oricare cunoscător al sifilisului va recunoaște că știința medicală referitor la aceasta boală, prin anul din urmă al veacului trecut a făcut, un progres de extraordinară valoare, descoperind natura sifilitică a multor boale a căror cauză era necunoscută (tabes, poroliza progresivă, slăbiri de inimă și de artere, etc.) și stabilind astfel principiul și metode terapeutice nouă. Un progres ce cuminte exploatat de câțra medici și suferinzi, deja până acum a scăpat o mulțime de oameni de noui atacuri sifilitice și a oprit răspândirea primeiidei. De altă parte însă caută să recunoaștem, că cele mai importante probleme au rămas încă tot nerezolvite, și că toate cercetările au ajuns la răspântie. Ajunge un singur caz: până mai dăunzi nu era cu puțință să dai asigurarea, dacă bolnavul s'a tămăduit pentru totdeauna, sau germeni boalei au rămas vii, amenințând viața cu o nouă infectare. Nu era cunoscută încă anume principul infectării, și lipsa posibilitatea experimentelor îndelungate cu animalele.

Este apoi îndeobște cunoscut, cum de odată, cele două mari descoperiri a lui Schaudinn (acesta împreună cu Hoffmann, aflase că pricinuitoarea sifilisului este o ființă animalică, minimală: *Spirochaeta pallida*) și alui Metschnikow Roux (acesta dovedise, că și malmușele se pot contamina de sifilis) au deschis calea pentru prelucrarea

experimentală a problemelor patologice și terapeutice. Nespun de mare muncă s'a săvârșit pe baza acelor descoperiri, și multe credințe greșite au fost dărâmate, ca de pildă credința despre asemănarea sifilisului cu scarlatina și vărsatul: anume că cel îmbolnăvit odată, devine imur, nu mai capătă a doua oară acelaș boală.

Poate și mai importantă a fost introducerea serodiagnosticii Wassermann-Bruck și subscribul, o metodă de cercetare, care în cele mai multe cazuri face posibilă constatarea aproape sigură, dacă în sângele oarecui se mai găsește venin sifilitic sau nu, ceea ce este important pentru a ști, dacă cineva s'a vindecat definitiv, sau, din cazuri de controversă, dacă sifilisul are vre-o influință asupra cutărei boale ori nu.

Descoperirile acestea s'au făcut abia de câțva ani. Consecvențele lor salutare încă nu se pot socoti în toate amănuntele. Cu toate acestea, de pe acum se poate spune, că sânt progrese ca și cari puțin se mai pot găsi pe terenul medicinei.

»Dar ce folos de toată perfecția diagnozelor — vor zice laicii — ce folos de cunoașterea cea mai științifică a boalei, dacă nu sântem în stare a o vindeca. Mult lăudatul mercuriu tot n'o fi te miri ce minune; almintrea cum s'ar putea, ca sifilisul s'aducă moarte fără de vreme încă pentru atâtea mii de oameni. În sfârșit, nu e chiar și mercuriul un fel de venin?«

Ei bine, nouă ne dă mâna să facem cea mai energică opoziție acestor fel de păreri. Mercuriul, cuminte și la loc întrebunțat, este de fapt un leac, ce face minuni și dacă s'ar da ascultare precisă tuturor prescripțiilor medicale, cu privire

la mercur, am putea fi ferii de cele mai multe urmări grave ale sifilisului.

Cu desăvârșire o nouă eră se începe însă acum, pe terenul terapiei însăși a sifilisului, cu invenția directorului dela Institutul terapeutico-experimental din Frankfurt, Paul Ehrlich. Zece de ani petrecând în studii experimentale pe terenul boalelor typanozomene, (d. p. insomnia), limite trecute, ajunsese deja să surprindă lumea științifică de pretutindeni, comunicându-i că are temeii a crede, că a găsit într'un arsenopreparat organic (arsenobenzol) un mijloc specific împotriva sifilisului, un mijloc atât de zărobitor pentru spirochaetii răspânditori de sifilis, încât în anumite împrejurări, ajunge chiar și o singură injecție, o minimală doză, absolut fără pericol, pentru ca boala să fie înlăturată dintr'odată.

Întălele experimente le făcu pe iepuri de casă, și constată cu deplină siguranță perirea sifilisului în 24 de ceasuri. Continuă cu malmușele și dădu de aceleaș ulmitoare rezultate. Pe lângă acestea, sute de mii de oameni au fost supuși la tratamentul cu mijlocul cel nou — »606« numit, după ordinea ce ocupă în preparatele încercate de Ehrlich; »Hata-serum«, după numele medicului japonez, care face preparațiile în laboratorul lui Ehrlich — și nespun de importante, incalculabile poate, s'au dovedit experimentele de până acum în toate urmările lor. Bineînțeles ele se continuă și nu pot fi socotite de epuizate.

Deși cunoaștem puterea medicinei de excelent antidot în contra paraziților de sifilis, lipsesc încă experimentele întinse, pentru a putea stabili, dacă ea poate înlocui mercuriul în orice stadiu al boala-

tidului maghiar democrat al domnului Vá-
zsonyi Vilmos. Domnul Tisza adică a zis,
că el nu cere, ca acești români patrioți să
intre numai în partidul muncii naționale
ungurești, ci au voie să intre în orice par-
tid maghiar, numai între olaltă nu este
permis să se sfătuiască despre politică, căci
atunci sânt trădători de patrie și urmează
luarea capului.

Dacă românii vor face așa, atunci con-
tele Tisza le promite, că nu-i va mai călca
pe bătători, iar încolo președintele consi-
liului de miniștri se va îngriji să le îm-
partă pilulele cele dulci de străformare na-
țională.

Nu-i vorbă, perspectivele sânt frumoase
și noi sântem încântați. Cum să nu ne bu-
curăm, dacă n'o să ne mai calce pe bătă-
turi? Așa ne-a durut și când ne-a călcat
pe bătătura dreptului de a învăța religiunea
în limba maicii noastre.

Și acum, dacă preanobilul conte Zichy
János va scoate din vigoare ordinațiunea
neomenească a nu mai puțin nobilului conte
Apponyi Albert, imediat ne vom prosterne
înaintea de tot nobilului conte Khuen-Hé-
derváry și vlădicii noștri vor purta toiagul
din sat în sat să propoveduiască credincio-
șilor, ce fericire îi așteaptă, dacă vor fi
patrioți, adică dacă vor ajunge fericirea de
a ști desăvârșit ungurește.

Dar încă, dacă în budgetul viitor se va
înscris un ajutor de una sută mie de co-
roane pentru consistorul din Arad și cel
din Oradea-Mare! Atunci fericirea noastră
va fi deplină și în fruntea organelor ofi-
ciale bisericești se va publica scrisoarea
fostului ministru Wekerle Sándor Nr. 6292
M. E. ex 1906, scrisoare »foarte confidențială«
(legbizalmasabb) către ministru Apponyi, în
care scrisoare Wekerle dă instrucție lui Ap-
ponyi, ca nu cumva să lase comuna bise-
ricească Hódmezővásárhely sub jurisdicți-
unea episcopului din Arad, unde a fost de
când s'a înființat, căci comuna aceea, îm-
preună cu celelalte, are să formeze cheagul,
în jurul căruia să se formeze episcopia

lei, și în ce doze, și cât de des se poate aplica,
evitând și cea mai mică primejdie în tratament.

Cele mai frumoase efecte s'au arătat până acum
în cazurile de tumoare, de perioadă terțiară, și în
cele mai acute forme de sifilis, asemenea și în
cazurile de tot proaspete. Dar chestia principală
în terapia sifilisului este, să nimicim germeii în
organism, înainte de ce s'ar fi înstăpânit de el,
și înainte de ce s'ar fi pornit devastarea. Dacă
leacul se va adevări înadevăr inofensiv, cum pare,
atunci el va putea fi aplicat ca profilaxie cu mare
succes în toate cazurile, când există numai bă-
nuiala de sifilis!

Temelul e sigur, deci putem fi cu cea mai mare
nădejde în leacul lui Ehrlich. Dată fiind răspân-
direa grozavă a sifilisului, ne putem aștepta la
o adevărată revoluție socială și igienică. Dar
încă dacă socotim cele multe boale de creier și
măduvă, ce rămân după sifilis și se ivesc adesa,
numai după zeci de ani. Nu specialistul în boale
venerice și nu dermatologul știu să vorbească
de ravagiile sifilisului, ci psihiatrul și specialistul
în boale interne.

Descoperirea lui Ehrlich nu este un noroc al
întâmplării. Ea este rezultatul final al unei munci
stăruitoare și calculate, începută încă de student.

greco-orientală maghiară. Atunci episcopii
noștri vor preamări și ei acest plan, care
privește îndepărtatul viitor (messze jövöbe
tekintő).

Dacă în urmă s'ar mai întemeia încă vre-o
trei episcopii și dacă bărbați patrioți, ca în-
țelegători ai înaltei politici patriotice ar primi
mitra atunci, putem fi siguri că marea pro-
blemă a chestiei naționalităților ar fi rezol-
vită cu desăvârșire.

Și toate acestea ni le va da, (dacă ne vom
purta bine) guvernul Khuen tocmai acum,
după ce poporul românesc a zdrobit la ale-
geri partidul național. Și asta, ca să se do-
vedească înaintea poporului, că cegece se
acordă, se acordă din partea guvernului ca
grație curată, dar nu de frica naționaliștilor.
Doamne ferește!

Adevărat, că d. Tisza a fost odată însuși
ministru-președinte și nici atunci nu erau de-
putați naționaliști, mai mulți ca acum și dlui
tot așa de cuminte a fost, ca acum, dar
totuși nu i-a venit în gând să resolve che-
stia naționalităților așa de minunat, cum are
acum de gând. Adevărat, că lumea poate să
zică, lumea cea neînțelegătoare, vezi bine,
poate zice, că tocmai lupta mare a națio-
naliștilor a silit pe d. Tisza și pe toți po-
licianii din țară să recunoască faptul, că
chestia naționalităților este problema cea mai
de căpetenie a Ungariei.

Astea sânt însă lucruri bagatele. Lucrul
de căpetenie este, ca să nu mai fie partid
național. Apoi ca românii să-i lase focului
pe slovaci, sârbi, pe nemți și să facă ei
pace deosebit cu dl Tisza, căci ei sânt po-
por vrednic să primească binecuvântările
politice patriotice. Celelalte popoare nema-
ghiare rămână în voia Domnului!

Așa apoi, primind noi cu toții patrioti-
smul adevărat, va fi pace și voie bună și
fericire, căci așa au făcut românii din Ma-
ramurăș și românii din Bihor, și vezi
acolo nu sânt agitatori, ci poporul româ-
nesc acolo e fericit, mulțumit, bogat și lu-
minat și trăiește în perfectă bunăînțelegere

Câtă energie nu a cheltuit până a putut îndrăzni
să recomande arzenobenzolul!

Întâi experimente chimice. Observații, cum a-
numite culori demonstrează o specifică înrudire
cu anumite organisme ale trupului animal. Nu-
mai apoi se putură începe studiile de chemote-
rapie, va să zică căutarea mijloacelor chimice, pe
care deoparte parazitul le absorbe, de altăparte
din organismul omnesc se nimicește numai o
parte minimală, absolut dispenzabilă. Și aici a fost
genial Ehrlich. E ceva nou, ca boalele trypano-
zomice să fie studiate pe baze de experimente
chemoterapeutice.

Adevărat, noua metodă încă nu se poate lăsa
pe mâna oricărui medic și oricărui bolnav, dar
încurând are să vie și timpul acesta. De pe-acum
însă putem afirma, că în ce măsură sifilisul de-
șteaptă groaza ca un flagel al omenirei, în ace-
iaș măsură avem dreptul a ne închina lui Ehr-
lich ca unui mare binefăcător al acestei omeniri
flagelate.

(N. Fr. Presse.)

trad. S. C. D.

cu societatea ungurească. Așa zău, frate ro-
mâne, alduiască-te Dumnezeu!

Cu un cuvânt, discursul de Marți al
prea nobilului conte Tisza István a rezolvit
chestia naționalităților cu desăvârșire și spre
mulțumirea tuturor.

Ne închinăm!

Regele Carol al României în Viena
Din București ni se scrie că Regele Carol
al României se va duce, între 15 și 30
August, la Viena spre a vizita pe Maj. Sa
monarhul nostru și a-l felicita cu această
ocaziune personal pentru jubileul de 80
de ani.

Regele va fi însoțit în această călătorie
de principele moștenitor Ferdinand și de
ministru de război generalul Crăiniceanu.

Un învățător român suspendat. Furia ad-
ministrației a început, după comitatul Făgărașu-
lul, să se descarce și asupra Bihorului, lovind
în învățătorii români din acest comitat, drept ur-
mare a alegerilor abia trecute. Astfel primim azi
știrea că comisia administrativă a comitatului
Bihor a suspendat din post, pentru un restimp
de cinci ani, pe învățătorul român Toma Papp,
pentru ridicolul motiv că nu ar fi prestat în
școală cu copii progres mulțumitor în limba
maghiară.

Pentru ce a căzut coaliția? Revista
ungurească »Renaissance« publică un arti-
col cu următorul motto:

Cauza pentru care au căzut d. nii Kossuth, An-
drássy, Wekerle și Apponyi este călcarea cuvân-
tului lor dat coroanei și păcălirea alegătorilor.
Lațul întins de ei însuși i a sugrumat.

Aceste cuvinte poartă iscălitura E. F. F.
von E. Cine-i acest misterios personaj?
Un ziar socialist îi dă următoarea desle-
gare convingătoare: *Erzherzog Franz Fer-
dinand von Este*, adică însuși *prințul moș-
tenitor*.

Enciclica Borromeo. La 4 Noemvrie 1910
se împlinesc 400 de ani de când Papa Paul al
V-lea din Roma I a declarat sfânt pe episcopul
catolic al Milanului, contele Carol Borromeo. În
zilele din urmă ale lunii Mai, Papa Piu al XIII-lea
a adresat credincioșilor săi o enciclă, în care
atrage atențiunea asupra acestui jubileu al unui
episcop care a săvârșit în viața sa multe acțiuni
de filantropie și și-a expus viața îngrijind de
bolnavii de ciumă în 1576, — dar în același
timp a fost și un zelos propagator al catolicis-
mului mai ales în Svțera.

În enciclica aceasta se cuprind și expresii jig-
nitoare pentru biserica protestantă. Ministerul de
externe al Germaniei, luând cunoștință despre
a eastă enciclică, a intervenit pe lângă Vatican
și grație acestei intervenții Papa a dispus ca en-
ciclica să nu se promulgeze, ci să fie conside-
rată ca neavenită.

Episcopul catolic de Kalocsa o promulga
însă încă pe la începutul lui Iunie, înainte de
noua dispoziție a Romei.

Acum, după mai bine o lună de zile, un ziar
de senzație publică știrea că enciclica a fost pro-
mulgată și dă prilej la polemici înverșunate
cari nu sânt proprii decât să deștepte ura con-
fesională.

Se spune chiar că această chestie se va adu-
ra în discuție în camera deputaților.

	<p>FABRICA DE OBLOANE JALUSINE DE ESSLINGEN CONTRA HAZELOR SOLAR SI STORURI</p>	<p>RONA ERNÓ EUDAPEST TELEFON 23-85</p>	<p>IZABELLA UTCZA 47. TELEFON 23-45.</p>	
---	--	--	---	---

Membri guvernului au grăbit să declare că nu aprobă promulgarea făcută din partea episcopului de Kalocsa, adăugând în același timp că numitul episcop n'a avut intenția de-a jigni sentimentele protestanților, dovadă că a promulgat-o înainte de nota explicativă a Romei.

Politica de maghiarizare își scoate ghiarele în Bosnia. În ședința de alături a dietei bosniace deputatul Veselicic a criticat faptul că la căile ferate din Bosnia s'au introdus table cu inscripția: »Vigyáz ha jön a vonat!«

Deputatul Veselicic a spus că acele inscripții nu corespund unei trebuințe, ci sînt răsărite numai din pofta de stăpînire a ungarilor. Oratorul a cerut să se respingă aceste »dovezi« de putere ungurească în Bosnia. Vice-președintele Sola a făgăduit remedii. În tot timpul acestei discuții a domnit mare agitație între membrii dietei. Este remarcabilă obrăznicia cu care politica de maghiarizare caută acum să se vire și în Bosnia. Limba ungurească pentru țărănul bosniac care traversează cu carul, sau linia ferată e cam tot așa de cunoscută ca și cea portugheză sau boto-cudă. Dar ungarul cearcă să-și ovîre și acolo ghiara, formulînd de-acuma încă pretenții asupra acelei țări cu gîndul final al stăpînirii și maghiarizării. Se pare însă că în Bosnia ghiarele obraznice ale politicii de maghiarizare vor fi retezate că energia și poftele ungarului de cucerire vor trebui să se astîmpere măcar acolo.

Discursul contelui Tisza.

— Ședința Camerilor. —

Evenimentul ședinței de Marți a fost discursul contelui Tisza, care după cinci ani de exil benevol, a revenit în fruntea partidului guvernamental.

Discursul lui Tisza, rostit cu verva-i cunoscută, a fost primit cu aplauze nu numai din partea deputaților guvernamentali, ci și din partea deputaților kossuthiști — tot atât de intoleranți când e vorba de drepturile naționale ale popoarelor de altă naționalitate.

Asupra acestui discurs ne rostim la alt loc. Il reproducem însă în rezumat larg, spre a da cititorilor o idee exactă despre argumentația celui mai mare potrivnic al nostru.

Sedința de Marți.

După aprobarea sumarului ședinței trecute, se intră în discuția adresei.

Bakonyi Samu (justhist) Incepe cu declarația că partidul său e hotărît să lupte cu toate puterile pentru realizarea reformei electorale. În anul 1906 guvernul și Coroana s'au înțeles ca această reformă să fie radicală...

Isekutz Gyözö: Nu-i adevărat!

Bakonyi: E atât de adevărat încât nici nu face să dovedesc. (Sgomot. Președintele sună). Actualul guvern a venit cu același mîslune, dar dintru început și-a pierdut simpatia, pentru că la alegeri a desfășurat atîta teroare și a săvârșit atîtea violențe, încât țara a trebuit să se convingă că avem de a face nu cu un guvern liberal, ci cu un guvern ultra-reacționar.

Atacă apoi guvernul pentru slugărnicia sa față de Viena și încheie cu declarația că primește adresa prezintată de contele Batthyány.

Discursul contelui Tisza.

Contele Tisza: Nu voi polemiza de astădată cu părerile ce s'au rostit referitor la proiectul de adresă, ci vroi să mă ocup exclusiv cu o singură chestiune, care se învață departe peste considerațiile de partid și a cărei esență, de-o extraordinară importanță pentru toți ungarul, ași dori

să preocupe azi în cel mai mare grad opinia publică ungurească. Chestiunea aceasta e: *rezultatul alegerilor în lumina politicii de naționalitate.*

Știm cu toții, că în timpul din urmă chestiunea de naționalitate s'a agravat într'un mod însemnat și că partidul naționalităților a desfășurat în trecut apropiat o activitate intensă în cameră, grație numărului sporit al deputaților naționaliști, afirmându-se mai viu decît în scurgerea a decenii întregi înainte. Și știm că partidele naționaliste s'au aruncat în lupta electorală recentă cu cea mai mare vehemență, agitând și terorizând în modul cel mai nefrînat. Putem să constatăm însă cu toții, fără deosebire de partid, cu o patriotică satisfacție, că alegerile au măturat de pe terenul vieții publice elementele naționaliste agitatorice. Acum e de datoria noastră să ne tragem consecințele și să facem un paș însemnat înainte pe terenul rezolvirii problemei de naționalitate. Credința mea e că națiunea maghiară n'a stat niciodată în fața unei probleme mai însemnate și mai grave, decît acum în fața problemei de a realiza unitatea de simțiri și mentalitate între toți cetățenii statului. Citez chiar să afirm că Ungaria numai atunci își va putea împlini misiunea ce-i revine în istoria universală, când va fi realizat această legătură de simțiri și mentalitate și cu micile națiuni ce înconjoară țara noastră și cari își pot regăsi cea mai sigură garanție a lor, tocmai în puterea politică și validitatea națiunii maghiare.

Condițiile obiective ale acestei soluțiuni sînt date în deplină măsură. Căci vă întreb: există oare în lumea întregă un al doilea stat național, care să dea popoarelor sale de altă naționalitate un domeniu de drepturi și de libertate atît de larg ca Ungaria? (Așa e! Aprobări pe băncile guvernamentale.) Să și aducă aminte cei nemulțumiți cu stările din țara noastră, de stările de cari se bucură cetățenii de origine străină în alte state naționale. Gîndească se că oare există undeva în lumea întregă un singur loc, unde ar putea să aibă un domeniu de drepturi atît de larg ca în Ungaria?

Dacă există condițiile obiective ale unei corecte aplicări a chestiunii în sfera politicii interne, ele sînt date și în sfera politicii internaționale. Națiunea maghiară a știut să și afle și în politica internațională menirea ce-i compele. Această menire și-a precizat-o în întâiul rînd față cu statele din Balcani. Națiunea maghiară e menită să apere și asigure dezvoltarea liberă și independentă a acestor state. Ideea aceasta a fost dintru început idee ungurească. Și n'a fost o întâmplare, ci o urmare firească, din natura internă a împrejurărilor, că ideea aceasta s'a zămislit în clipa când națiunea maghiară s'a împăcat cu dinastia și au purces împreună a se valida ca un factor de importanță în politica externă. Dinastia s'a convins că cea mai puternică garanție de putere a ei e națiunea maghiară și politica apărării statelor din Balcani a adoptat-o la sfatul sfetnicilor ei maghiari.

Kelemen Samu: Și ordinul dela Clopy s'a dat la sfatul consilierilor maghiari? (Sgomot).

Contele Tisza: Dacă vom urmări cu atențiune evoluțiunea chestiunii orientale în istoria diplomației din Europa, vom vedea, că până a nu se începe războiul maghiarilor, diplomația era stăpînită de două curente antagoniste: curentul politicii de expansiune și cucerire a peninsulei balcanice și curentul politicii de menținere a statului quo. După ce s'a pus capăt domniei turcești, Habsburgii încă u mau politica de expansiune. Carol al III-lea a purtat războaie de cucerire în Balcani și dacă norii de primejdie ce se înălțau dinspre apus și n'ar fi împiedecat pe Maria Terezia să continue politica aceasta, Iosif al II-lea ar fi făcut și el câteva încercări nenorocite în direcția aceasta. Dinastia Habsburgilor a suferit însă mari pierderi în Germania și Italia, unde i-au fost sdruncinate chiar temelii de putere și s'a văzut astfel nevoită a renunța la politica de cuceriri în Balcani. În veacul trecut politica dinastiei s'a atașat apoi din cauze prea firești la

politica menținerii statului quo. Intre sprijinitorii acestui curent erau bărbați ca, Napoleon al III-lea și Bismarck. Napoleon cerea ca monarhia să renunțe la provinciile ei aliene și să ocupe în schimb prin ipatul dunărean. Bismarck, credincios vechilor tradiții, reprezintă până către anul 80 ideea divizării sferelor de putere. El nu înțelegea că singura politică rădăvărăță intereselor noastre de existență e apărarea independenței statelor din Balcani, împotriva oricărei tendințe expansive a marilor puteri. Ideea acestei politici a fost ideea națiunii maghiare. Azi ea a trecut în conștiința obștei europene. Ea a fost adoptată și de Rusia.

Vecinii noștri dela răsărit și cei dela miază-zi n'ar trebui să uite că noua direcție în diplomația europeană porcede dela națiunea maghiară. N'ar trebui să uite că în bazenul Dunării există o mare putere, care știe să și apere interesele împotriva oricărui dușman și care își caută garanțiile existenței și tocmai în neatîrnarea Balcanilor.

Polónyi Géza: Ce noroc ar fi pentru noi, să facem și noi parte din Balcani! (Mare zgomot pe băncile guvernamentale).

Contele Tisza: Pe domnul deputat îl cedez bucuros pe seama Balcanilor. (Iaritate).

Pozsgay Mik'ós: Mai bine al ceda mandatul dela Ugra! (Zgomot).

Contele Tisza: Situația de mare putere a Austro Ungariei e deci totodată și interesul de viață al micilor state din Balcani.

Dar merg și mai departe: e în interesul de viață al acestor state ca să se menție organizația actuală a monarhiei, organizația care pe baza dualismului asigură națiunii maghiare o influență prevalentă asupra politicii externe a monarhiei. Monarhia va stăru pentru politica aceasta, numai până când va fi asigurată influența politică a națiunii maghiare. Și dacă monarhia ar ajunge în brațele tendințelor federaliste, federalismul întemeiat pe elementele slave ar reinvia germeii fatali al străduințelor de expansiune. Sînt fatali acești germeni și ar putea să sape mormîntul monarhiei. Străduințele acestea expansive ar rezulta prevalența tendințelor centrifuge, cari ar dărăburi monarhia. Validitatea politică deplină a națiunii maghiare e deci cea dintîi garanție de existență atît a monarhiei cît și a statelor dunărene. Iată deci că sînt date condițiile omogenității de interese între aspirațiile naționale ale cetățenilor noștri nemaghiari și între aspirațiile națiunii maghiare. Sînt date condițiile înțelegerii împrumutate dintre noi.

Ugron Gábor: Dacă nu sînt ațățați din Viena! (Sgomot).

Contele Tisza: Dacă examinăm condițiile subiective ale chestiunii, trebuie să constatăm cu durere că sîntem încă foarte departe de ținta dorită. Înăuntrul țării — grație liberalismului dus la extrem al națiunii maghiare — agitațiile împotriva intereselor de existență ale națiunii maghiare sînt la largul lor.

Ugron Gábor: Se fac cu mijlocirea Vienei!

Contele Tisza: Campania aceasta de calomniare își are efectele și peste hotarele țării. Vecinii, a căror razem sîntem tocmai noi, ne urăsc. Până și acei vecini a căror aparat oficial funcționează în direcția urmată de noi în politica externă, ne păstrează sentimente de dușmănie. Cari sînt cauzele acestel dureroase situații.

Să recunoaștem că în lumea de azi, când aspirațiile și conștiința națională sînt atît de vii — și poate că la națiunile mici mai vii decît la cele mari — concetățenii noștri de altă limbă au nevoie de un mare grad de maturitate politică și de multă putere de renunțare, ca să se poată ridica la înălțimea intereselor lor naționale bine pricepute și să poată lucra în armonie cu ele. Căci înainte de toate concetățenii noștri de altă limbă trebuie să se împace cu situația inalterabilă, că fac parte din un stat național, care nu e un conglomerat al diferitelor popoare și rase, ci e un stat cucerit de-o singură națiune, și că

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

(Strigăte în dreapta: Ejen Tisza. Strigătele se urmează de repetiție ori. Preș. sună) a rostit erl un discurs pe care l-a mai rostit în Oradea mare la 3 Martie (Sgomot). Discursul acesta e apologia politice urmate de coaliție față de naționalități. Tisza e și el vinovat că s'a înrăit această chestie (Sgomot. Protestări. Preș. sună).

Polonyi îl atacă pe Tisza, folosind expresii neparlamentare, pentru cari e chemat la ordine. Combate apoi adresa guvernului și încheie cu declarația că primește adresa prezentată de contele Bathányi.

Dr. Váradi Zsiga (guvernamental) ia apărare guvernului. Declară că pentru abuzurile electorale nu e vinovat partidul guvernamental. *Abuzurile aceste sânt un păcat unguresc, un păcat domnesc, care de veacuri a inficiat constituția ungurească.* (Sgomot. Protestări. Vociferări).

Oratorul încheie cu declarația că primește proiectul guvernului.

Interpelări.

Lengyel Zoltán interpelează în chestia stărilor scandalozose dela universitatea din Budapesta.

Kovács Gyula interpelează în chestia cartelului fabricanților de zahăr și în chestia reformei burselor.

Enciclica Borromes.

Turóczy V. interpelează pe ministrul de interne în chestia enciclicei papale, promulgate de episcopul dela Kolocsa și-l întreabă ce măsuri va lua ca pacea confesională să nu fie turburată.

Khuen-Héderváry răspunde că guvernul e conștient de chemarea sa. Deocamdată, neavând știri pozitive despre promulgarea enciclicei, numai atâta pot să declar că nu vom renunța la «placetum regi» și vom și să apărăm pacea confesională, dacă cineva ar încerca s'o turbure.

Ședința se ridică la orele 2.

Voci de presă

despre proiectul nostru de răspuns la mesaj.

Este un succes moral însemnat al partidului național faptul aproape că toată presa ungurească s'a ocupat în articole lungi cu proiectul nostru de răspuns la mesajul împăratesc. Felul și tonul în care se ocupă, firește, nu ne poate mulțami nici decum, dar e caracteristic că presa ungurească dă o importanță atât de mare proiectului de răspuns al unui partid de 8 deputați. E mărturisirea că cu tot numărul lor mic, deputații noștri reprezintă mari mase de alegători și că chestiunea națională e departe de a fi »rezolvită« prin alegerile trecute.

După vechiul lor obicei însă, ziarele ungurești caută să reducă chestia națională din Ungaria la o chestiune economică și administrativă. Ajung unele reforme administrative și măsuri pentru proprietatea economică a țaranului român, zic ele, și motivul nemulțămirii lui vor fi înlăturate. Atunci și »afișătorii« cari firește lucrează pentru meschine interese personale de căpătuială, acești »exploatatori fără scrupul« ai nemulțămirii țaranului vor pierde orice teren și vor rămâne izolați.

Este asta vechea tactică a mentalității ungurești care caută veșnic să deturneze discuțiunea, dându-i altă direcțiune. Ungurii sânt gata a admite legitimitatea unei părți a plângerilor noastre, spre a înăbuși și înlătura partea care i doare mai mult: partea de nedreptăți naționale de care ne plângem. Sânt în stare să și injure propria lor administrație, preț de trei coloane, fac subprefecți, notari și alți slujbași troacă de porci, admit că partea cea mai mare a poporului nostru suferă de mizeria economică, dar toate astea pentru a nu fi nevoiți să facă concesii în domeniul drepturilor naționale. E o veche apucătură a cărei șiretenie e cusută cu ață albă.

Poporul românesc suferă și de nedreptăți administrative și economice de sigur. Dar dacă ar avea dorinți numai pe aceste terene, atunci pentru ce s'ar alătura bunăoară la vre-un partid de opoziție unguresc care poate lupta de asemenea pentru încetarea lor? Iată kossuthiștii, iată democrații, partidul micii țărâni și partidul socialist, toate cer reforme pe acest teren, unele, ca partidul socialist, merg chiar mai departe decât partidul național românesc pe acest teren.

Cu toate astea țaranul român se alătură cu însuflețire la partidul nostru, pentru ce? Pentru că afară de dezideratele lui economic și administrative partidul reprezintă și idealul său național. Acest ideal are rădăcină adâncă în sufletul țaranului român. El nu vrea numai libertate fizică și bunăstare materială, ci cere și libertatea cea mai ideală și mai scumpă, libertatea națională.

Presa ungurească însă nu admite asta, ci pleacă din premisa falsă că țaranul nostru e o brută stupidă care nu cunoaște trebuințe de ordin ideal, ci se mulțamește cu a ele de ordin pur material. Respingem presupunerea asta cu atât mai mult, că nu-i numai neadevărată, ci și jignitoare și injositoare pentru poporul românesc. Țaranul nostru are un mare fond de idealism, dovadă alegerile trecute și motivul național este cel de căpetenie care-l aduce în tabăra naționalismului românesc. Pentru asta el suferă bucuros toate prigoniriile și înfricările, respinge sumele enorme ce i-se oferă pentru votul lui și votează fără nici o contravaloare materială pe candidații naționali.

Nu este caracteristic că mișcarea națională e atât de puternică în finuturi unde țaranul român e mai bine așezat, ca în șesul Aradului? Podgoria cea atât de înfloritoare cu comune ca Șiria, Pâncota, Covășințu au ales în mod unanim pe un deputat naționalist, pe dl Ștefan C. Pop. Aici nu poate fi motivul nemulțămirii materiale sau mai puțin ca în alte locuri, prin urmare, după gazetele ungurești, aici »afișătorii« ar trebui să găsească mai puțin teren. Sau să luăm comitatul Sibiiului. Se poate spune că aici românul e relativ mai bine și românește administrat, puterea dela comitat fiind în mânele sașilor. Comunele au notari, subprefecți și alți slujbași români și limba oficială internă e

cea românească. Nefiind aici nemulțămire contra administrației, »agitația« noastră ar trebui, tot după ziarul ungurești, să răsune în pustiu. În realitate însă nicăiri alegătorii români nu sânt mai devotați partidului național ca aici și se poate spune că aici absolut nici un vot românesc nu se dă pentru străin!

Faptele aceste dovedesc în mod absolut indiscutabil cât de greșită îi teza ziarelor ungurești.

»Budapesti Napló«.

Iată câteva voci din presa ungurească.

Ziarul guvernului scrie un prim articol intitulat chestia naționalităților. Spune că discursul domnului Mihali și proiectul de răspuns citit de el au fost cea dintâle clipă serioasă în discuția parlamentară. Despre chestia naționalităților, avem obiceiul de a spune că nu există. Sânt ațișătorii naționaliști a căror meserie e de a crela chestia națională din chestia administrației ungurești — chestie care există foarte mult.

Discursul domnului Mihali ne-a schimbat în parte această părere.

Am învățat dintr'însa că, deși chestia națională la noi are rădăcinile în administrație, am ajuns totuși cu timpul acolo că ea există. Parte fiindcă relele administrației nu au fost lecuite, parte fiindcă am sprijinit munca ațișătorilor în loc de a-l pune pedici.

Coaliția a făcut numai o politică de mici prigoniri, călcându-le nemaghiarilor pe bătăuri. A lăsat să între în parlament un mare număr de deputați naționaliști, ba chiar l-a adus într'adins în cameră (Ce calomniile nedrepte pentru coaliție! N. R.) iar când au fost înăuntru, i-a bătut cu cuvântul și cu pumnul. Afară de parlament au făcut mari făgăduieli alegătorilor nemaghiari, în realitate însă le-au luat multe drepturi și așezămintele. Astfel au creat ei chestia națională.

Ce trebuie să facă guvernul de acuma? De sigur contrarul faptelor coaliției. Nu trebuie să facă compromisuri cu ațișătorii (deși, o, cât ar fi dorit să facă! N. R.) În afară de parlament nu trebuie să facă politica călcării pe bătăuri. Să nu făgăduiască nimic ce se împotrivesc cu ideea de stat unguresc, dar trebuie să dea cetățenilor nemaghiari fără vătămarea și păgubirea ideii de stat.

Pentru a mulțumi pe nemaghiari, trebuie să ne coborim la rădăcina chestiunii naționale, la relele administrației ungurești. Administrația ungurească e cea mai rea din Europa întreagă. În fiecare comitat sânt câțiva viriliști unguri potentați cari stăpânesc situația, aleg și destituiesc pe funcționari. Aceștia din urmă se află la mila lor și pentru a se menține, pentru a-și asigura existența și înalțarea lor în slujbă, fac orice ilegalități împotriva nemaghiarilor spre a avea grațiile acelor câțiva viriliști puternici.

Cum se vede și ziarul acesta reduce chestia națională la o chestie pur administrativă și spune că trebuie să ni-se dea tot ce nu păgubește ideea de stat. Asta e o formulă atât de vagă, încât sub pretextul ei ni-se pot lua și puținele drepturi ce avem azi.

»Pesti Napló«.

Ziarul acesta spune că oratorul partidului nostru (d. Mihali) trebuia să facă deosebire între acuzele ce aduc guvernului și acele contra poporului unguresc. Cele dintâi sânt drepte, căci privesc ilegalitățile electorale, dar celelalte sânt nedrepte, căci privesc poporul unguresc întreg.

Izvorul nemulțămirii poporului românesc, urmează apoi, e același ca și al altor popoare: mizerie socială, asuprire economică, inaportere culturală. Poporul românesc sau slovacesc nu-i nefericit fiindcă nu poate trăi în comunitate politică cu frații lui de peste hotare, ci fiindcă îl asu-

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentru că dela **Székely și Réti** fabricanții de mobile în Marosvásárhely.

se capătă **garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor** și constă din 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de **360 coroane**.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți **400 coroane**.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmeții separate, în oricare parte a Ardealului în provincia la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. - Să fim atenți la firmă!

prește și exploatează și pe el banca românească și slovăcească capitalul mare și marea proprietate precum și țărănul ungar și apăsător de mîile de privilegii ale claselor privilegiate.

Dar luptătorii naționaliști au prezentat problema națională mai ales în fața străinătății ca o problemă națională, deși în realitate și ea e în rîndul întâi o problemă economică și socială la care ei poartă vina întocmai ca și noi.

Și mai jos: Naționalismul poartă pe bord totdeauna o marfă suspectă și cine face negoț cu lozincile naționale sau vrea să-și miște existența politică cu ele, totdeauna va ajunge bînuit că el urmărește în fond scopuri cu desăvîrșire străine de naționalism. Și agitația națională a ajuns de mult să fie bînuită...

Concluzia asta însă a ziarului unguresc, care a reprezentat și el totdeauna naționalismul unguresc în forma lui kossuthistă, poate fi întoarsă împotriva naționalismului unguresc. Dacă lozincile naționale fac să fie suspecți oamenii cari le poartă în gură, atunci mai întâi va trebui să bînuim pe ungurii kossuthiști.

Pester Lloyd.

Recunoaște și el că discuția serioasă a mesajului a început în clipa când d. Mihali a prezentat proiectul nostru de răspuns. Ziarul acesta vede însă în textul lui multă ipocrizie, reflecție și intenții ascunse, de pară că ar fi făcut de un călugăr. Strecoară vechea bănuială că intențiile noastre ar fi iredentiste.

Călugărul nu se află pe partea noastră onorabililor, ci șade în tabăra voastră, alături de șeful vostru!

»Magyar Nemzet.«

Vorbind despre proiectele de răspuns ale opoziției ziarul oficios spune aceste:

Și în proiectul naționaliștilor se întâlnește aria veche și searbădă ca în flașeta orbului. Se amintesc atrocitățile electorale, se arată rănile lipsei de drepturi și asupra și votul universal egal secret.

Nicăiri nu se mărturisesc păcatele și greșelile lor, o revenire și coborâre în gândul lor intim, o apropiere de ideea statului unguresc.

E multă ipocrizie în plîngerile pentru abuzurile electorale. Trei milioane de români nu-au putut alege decât cinci deputați dar și asta a costat viața a opt oameni, zice Mihali cu puterea epigramatică. Câte cuvinte atâtea rătăcirii. *Unde sînt cele trei milioane de români dacă nu sînt în lună?* Și cine răspunde pentru viețile celor opt oameni?

Cine-i răspunzător pentru că într'un comitat care și în 48 a rămas liniștit (Făgărașul N. R.) cu care autoritățile și judecătorii n'au avut nici un lucru; unde poporul trăiește în bună stare (?), unde statistica nu înregistrează nici un singur cerșetor: acolo politica națională a atînat atât de mult poporul încât el fără motive s'a năpusit asupra jandarmilor (bieții jandarmi N. R.)

Cum se vede ziarul guvernului își face plăcerea de a tăgădui până și existența celor 3 milioane de români și mai adaugă și cinismul de a minți că la Mărgineni poporul ar fi atacat pe jandarmi și i-ar fi provocat de bună voie ca să-l împuște ca pe câni.

Situația politică.

Discursul lui Tisza și Români.

Discursul contelui Tisza rostit în ședința de ieri a Camerei e viu discutat în toate cluburile politice. Cum era de prevăzut, în cercurile politice ungurești șovine l-se aduc contelui Tisza elogiile cele mai exagerate. E firesc ca discursul să fie obiect

al discuțiilor și în cercurile deputaților naționaliști. Asupra impresiei ce a făcut asupra deputaților noștri, d. Dr. Teodor Mihalyi, președintele clubului parlamentar al deputaților naționaliști, a făcut următoarele declarații:

Discursul contelui Tisza în loc să îmbuniască situația, a fost ulei pe foc. Deputații partidului naționalității au găsit situația cum e astăzi. Situația va rămînea aceeași și mai departe, pentru că cîtă vreme va exista o naționalitate, va exista și un partid al naționalității. Dacă se recunoaște dreptul naționalităților la promovarea limbii și culturile lor, trebuie să li-se acorde și mijloacele de-a se organiza pe baze naționaliste. Astăzi, nici o clasă și nici o naționalitate nu-și poate apăra interesele fără organizație. Tisza ne refuză însă posibilitatea acestei organizații. În direcția vizată de Tisza s'au mai făcut apeluri către prelații bisericii române și pe vremea contelui Lónyay, pe vremea lui Coloman Tisza și a lui Szilágyi, dar aceștia li-au mărturisit sinceri că nu pot să primească rolul ce li-se ofere, pentru că și-au pierdut înrîurînța asupra popoului, în urm. a dispozițiilor pe care guvernele ungurești le-au adus împotriva bisericilor și a naționalităților. Noi deputații naționaliști vrem să resolvim chestia în mod temeinic și dorim raporturi într'adevăr pacifice, dar statornicirea lor atîrnă dela guvern. Tisza e, poate, un mare bărbat de stat, dar viața practică n'o cunoaște nici astăzi. Altminteri n'ar fi putut să afirme că Români îi urăsc pe unguri. Amărăciunea care dăinuiește, plîngerile ce le purtăm nu sînt îndreptate împotriva ungarimii, ci împotriva acțiunilor nedrepte ale guvernelor și ale organelor lui.

Declarațiile aceste energice cari exprimă nu numai vederile clubului parlamentar, ci opinia întregului partid al naționalităților vor contribui și mai mult la închiegarea rîndurilor noastre, — cel mai bun răspuns ce-l putem da trufiei moșterului dela Geszt.

Intrebat de corespondentul ziarului »Az Est«, deputatul naționalist, d. Dr. Ștefan C. Pop, a făcut următoarele declarații despre vorbirea contelui Tisza:

Voiu răspunde contelui Tisza, căci partidul naționaliștilor nemaghiare nu poate lăsa fără răspuns atacurile contelui Tisza. Așa se vede că Tisza a voit să-i cauzeze o bucurie primului ministru Khuen, abătînd atențiunea în cursul discuției răspunsului la mesaj asupra vechiului lui băț de călărit, asupra chestiei de naționalitate. Tisza a declarat larăși că va considera pe deputații naționaliști drept dușmani ai patriei, până când nu se vor atasa la unul dintre partidele ungurești. Supt acest partid contele Tisza a înțeles partidul guvernamental, căci doar îi făcuse și pe sârbii radicali, trădători de patrie fiindcă aceștia au sprijinit pe Justh. Ei, apoi noi nu vom intra nici odată în partidul guvernamental și-l dăruim pe Mangra întocmai cum el a ținut să-l dăruiască pe Polonyi Balcanilor.

Impăcarea guvernului cu croații.

Banul Tomasich a avut azi o consfătuire cu primul ministru și pe baza înțelegerii ce s'a făcut între ei, a chemat telegrafic la Budapesta pe toți deputații croați. Măne înainte de amiază deputații croați vor ține o conferință, în care banul Tomasich le va comunica rezultatele consfătuirii sale cu contele Khuen. Ziarele ungurești, sînt informate că între contele Khuen și banul Tomasich

domnește o perfectă înțelegere. Contele Khuen a înțeles că pentru precizarea doleanțelor croaților va propune în cameră alegerea unei comisii negociabile.

Vasile Mangra.

În adulațiunea sa fără margini pentru contele Tisza, famulusul acestui mare vrăjitor politic, Vasile Mangra, a făcut corespondentului ziarului »Az Est« următoarea confesie:

Vorbirea contelui Tisza e, după părerea mea de-o însemnătate epocală. Că va avea ori nu vre-un rezultat concret, încă nu se poate constata. Atîrnă multe dela felul pașilor ce va face guvernul în cursul discuției asupra proiectului de adresă. Eu n'am de gând să iau parte la ea.

Știm că Mangra a dezertat din tabăra națională, nu mînat de puterea irizistibilă a unor înalte convingeri, ci atras de himera unei măririi herostratice și știm că Mangra, care a combătut pe vremuri mentalitatea transcendentă ungurescă o recunoaște într'o frapantă manifestație în argumentația rabulistică a stăpînului său de astăzi, iar când știm toate aceste, ne covârșește un sentiment de adîncă aversune și stîm uimii în fața unei dovezi de atîta perfidie și cinism cît se cuprinde în puținele vorbe ce a spus gazetarului ungar dela »Az Est«.

„Inspectori școlari confesionali“.

Supt acest titlu a apărut în nrul 132 al »Tribunii« un articol scris de »un prieten adevărat al școlii«.

Chestia, ce se tratează în acest articol, e una din cele mai importante afaceri școlare. E vorba de instituirea inspectorilor școlari confesionali de-o instituțiune pe care o reclamă de mult în teresele bine pricepute ale școlii. O reclamă, de greutatea ce s'au pus și se pun în calea ei, a amînat realizarea acestei instituții, de pe o zi p'alina, încît nici până în ziua de azi nu s'au putut intrupa.

Sînt întru toate de acord cu d. »un prieten adevărat al școlii«, că instituirea de revizori școlari, contemplată de sinoade eparhiale, n. poate duce la scopul dorit. Nu consimt însă a concluzia, la care ajunge d-sa, când e vorba de instituirea inspectorilor școlari după protopopii. Nu, cel puțin în formă, în care o contemplă d-sa. E știut de toți, că știința teoretică, în practică foarte puțin cumpănește. Ce să zicem însă în cazul, când și una și alta lipsește? De ce cred greșită părerea, că școlile ar face mai mult progres, dacă ar fi vizitate mai des cîm partii inspectorilor școlari de acum.

Nu, pentru că cel ce cunoaște mai de aproape afacerile școlii de azi, știe, că nu neglijează învățătorului în locul prim e cauza puținului progres, ci îngreunarea școlii de o parte, iar de altă parte și lipsa de destreaptă în conducerea afacerilor școlare. Accentuez lipsa de destreaptă pentru că nici școlile cele mai bine organizate n'au ajuns încă la stadiul de a ști cu siguranță că ce, cît și cum să se propună materialul învățămînt în școlile populare. E o mare frîmțare în mersul școlii, spre a afla calea cea mai potrivită; frîmțarea care va mai dura la mulți ani, până se va limpezi lucrul pe deplin. Și apoi să nu se peardă din vedere, că cond. cerea unei școlii, nu e o simplă meserie, arta cea mai complicată, arta la care să rez. nu numai cunoștințe vaste, ci și o experiență delungată.

Oamenii încărunțiți pe terenul școlar sînt în de parte de a susține, că ar fi deplin versată ale școlii. De sigur însă, că vor ști mai mult decât aceia, cari cunosc școala mai mult de exteriorul ei. Și dacă aceasta se constată des. ei, nu e oare riscată părerea, că inspectorii azi, vizitînd școlile mai des, ar contribui mult la mersul școlar? Aceasta se poate susț.

Gulere și manșete mai frumoș cură-
țește fabrica de spălat cu aburi

UNIÓ

Kluj—Kolozsvár, Ferencz József-út 102.
— — — Telefon Nr. 395. — — —

Lucrările din provincă dacă trec peste 5 cor. le retrimite franco.

numai în cazul, când apreciem școala după formă și nu după esență. Decât că formalitatea e mai de condamnat, decât însăși neactivitatea. Prima țimește mintea, iar cealaltă o lasă în cursul ei natural. Aici nu poate fi vorba de disciplinarea, ci de luminarea învățătorilor în afaceri de metod, didactică și pedagogie. Iar aceste îndrumări nu le poate da omul fără experiență proprie; și nu mai ales în împrejurările, în cari trăiește școala noastră.

Sistemizarea posturilor de subinspectorii școlari cercuali e o necesitate ce se impune, iar recrutarea acestora se poate face numai dintre oamenii de școală. Aceasta se poate realiza ușor, numindu-se în fiecare tract ca subinspector un învățător dintre cei mai pricepuți, care va vizita o parte din școale în fiecare săptămână o zi, care își va alege-o drept vacanță pentru școala sa și, deocamdată, li-se vor restitui numai cheltuielile de călătorie, ceea ce ar face o sumă neînsemnată.

Așa înțeleg rostul sistemizării posturilor de subinspectorii tractuali și nu după cum contempeză d. un prieten adevărat al școlii.

I. Grosorean.

Scrisoare din Roma.

Un interview.

Conflictul greco-român cu »Impăratul Traian«. — Italia și aplanarea conflictului. — *Ecouri dela vizita d. lui Brătianu la Roma.*

— Dela corespondentul nostru. —

Roma, 1 Iulie sf. n.

Am avut ocazia să cunosc pe o persoană, care are o parte însemnată în treburile politice ale Italiei, și am și profitat de aceasta ocazie să aflu ceva nou despre conflictul greco-român și despre fazele prin cari a trecut aplanarea lui.

Ziarul »Tribuna« va fi singurul ziar românesc care este în măsură să publice lucruri neștiute încă asupra acestui conflict, și adevărata conduită pe care oamenii politici italieni au avut-o cu această ocazie.

Când a auzit că sint român, interlocutorul meu — pe care din motive ușor de înțeles îl voi numi X, — mi a zis:

Ah! D-ta iești supus de-al Carmen Sylvei? Apoi după o clipă, a adăugat: a-ți avut un nou conflict cu Grecia.

— Când ziceți »un nou« — i-am răspuns eu, — înseamnă că am mai avut unul. Așa dar, d-voastră știți ceace se petrece pe malurile depărtatei Dunăre.

— Da, știu ceva... a răspuns în chip modest dl X, dar conflictul de acum este de altă natură decât cel de acum câțiva ani, în urma căruia relațiile diplomatice greco-române s'au rupt. De data asta, conflictul a avut ca motiv un act de vandalism al muncitorilor și derbedeilor din portul Pireu, săvârșit asupra unui vapor românesc, pe care se afla nu numai cei doi principii români, dar și alte persoane sus puse, cari au fost maltrate și insultate, în plus două milioane de lire ale unei bănci otomane.

Mi-s'a părut că dl X accentu'ază pe ultimele părți a'e frazei sale, astfel că am avut un moment simțământul că dânsul dă o mai mare valoare insultei și maltățerei cumnatei Kediului decât insultei aduse bandierii române și micilor principii români, și de aceea am vrut să aflu opinia sa asupra acestui punct, întrebându-l:

— Astfel că, d-voastră credeți că insulta adusă vaporului român se poate diviza în două?

S'a urmat o lungă discuție între noi, în care domnul X căuta să-mi documenteze această trinitate a conflictului și consecințele ce ar fi putut să se nască pentru Grecia, consecințe nefavorabile, atât din partea Egiptului și prin urmare a Angliei, de care Grecia are nevoie în susținerea cererilor sale asupra Cretei, cât și din partea Turciei dela care Grecia cere Creta.

— Dar România? l'am întrebat eu.

— România vine cea din urmă, în interesele grecești.

— Mi se pare foarte curios ceia ce-mi spuneți d-voastră: România este cea mai insultată și d-voastră o puneți cea din urmă.

— Să ne înțelegem, a răspuns domnul X. România este cea mai insultată dar în situația actuală politică a Greciei, aceștia din urmă îi pasă mai mult de supărarea Angliei și a Turciei decât de a României, căci cu Anglia și cu Turcia ar putea să piardă mult, pe când cu România nu mai are nimic de pierdut.

— Dar războiul de represalii pe care România îl putea declara mărfurilor și supușilor greci din țara noastră?

— Un război care ar fi încetat curând.

— Credeți?

— Negreșit. Puterile ar fi intervenit, Grecia ar fi dat satisfacția pe care o va da acum și totul s'ar fi isprăvit în scurtă vreme.

— Chiar și Italia, sora noastră mai mare, ar fi intervenit în favorul Greciei într'un caz ca acesta?

— Întrebarea d-tale este foarte delicată și nu-ți pot răspunde direct, dar te asigur, că în actualul conflict, guvernul italian a fost mai mult sau puțin pentru și a transmis Greciei notele din București, iar la București notele Greciei. Ce putea să facă mai mult?

— Să ne aperc.

— Vă apărați singuri.

— Să susție rasa latină.

D. X. Incepu să riză, și cu un ton pe jumătate giușet, îmi răspunse:

— Vă susțineți d-tră atât de bine singuri și fără ajutorul nostru! De altmintrelea, susținătoarea rasei latine după malurile Dunărei, nu este Italia... și nimeni nu s'a adresat nouă...

Zimbea șiret d. X., făcând această aluzie la politica română.

— Mă ierțați, dar nu pricep tocmai bine. D-tră îmi spuserați adineauri că guvernul italian, în această chestiune, a fost mai mult sau mai puțin neutru.

— Da.

— Cum se face atunci, că ministrul de externe, Excelența Sa Marchizul di San Giulliano, răspunzând la o interpelare în cameră, a spus că Grecia a trimis mulțămiri guvernului italian, pentru modul cum a susținut-o în conflictul cu România?

— La întrebarea aceasta nu pot să răspunz, dar d-ta singur poți trage învățăminte câte vrei.

— Înțeleg... nu vrei să ziceți că Italia a susținut pe Grecia... dar mă mir, cum de nu s'au apropiat raporturile de simpatie între guvernul Italiei și poporul român, mai ales după ultima vizită a ministrului președinte român la Roma.

— D-ta crezi că stau rău relațiile dintre Italia și România? Nu, absolut de loc; stau foarte bine și Italia iubește mult pe România; însă trebuie să nu uști, că acolo unde interesele sânt mai mari, acolo se îndreaptă și privirile unul stat când îl interesează o chestie. În cazul de față, Italia are mult mai multe interese în peninsula Balcanică, și nu trebuie să uităm că comandantul jandarmeriei în Macedonia este un Italian. Da, în timpul fostului guvern Sonnino, s'a vorbit ceva în lumea politică despre promisiunile ce contele Gulciardini, pe atunci ministru de externe, le-ar fi făcut dlui Brătianu, când cu ocazia convalescenței sale a fost aici la Roma. Eu personal nu știu nimic, căci când trecutul guvern a transmis moștenirea politică actualului, nu a pomenit nimic despre acest fapt.

Încetul cu încetul, convorbirea noastră a luat o altă cale și despășindu-ne, mi-a zis strângându-mi mâna:

— Italia iubește România, te rog să mă crezi.

I. Th. Allian.

Janu. De vr'o zece ani de zile părintele Cunțanu și-a ales ca loc de vilegiatură după obositoarea muncă de peste an, Săliște, unde a petrecut, an de an, zile frumoase și senine. În acest loc, atât de iubit de el, l-a ajuns într-o dimineață frumoasă moartea, pe neașteptate, to-mai când credea că aerul de munte de care-i era atâta dor, îi va da puterile tinerești.

Înmormântarea s'a făcut cu mare pompă. Multă lume din Sibiu din Săliște și din împrejurime. Aproape toți foștii elevi din aceste părți au alergat la acest act jalnic. Au servit: asesorul consistorial din Sibiu, Voileanu, directorul școlii de fete Dr. V. Bologa, profesorul seminarial Dr. A. Crăciunescu, diaconii Dr. V. Stan prof. seminarial și A. Gălea, preoții din Săliște și mai mulți preoți din jur. Discursul funebral l-a rostit părintele Valeanu. Un frumos discurs a rostit profesorul Dr. V. Stan în numele corpului profesoral dela seminarul din Sibiu.

Răposatul a lăsat în urma sa regrete unanime, căci părintele Cunțanu a fost un om de omenie.

— Volnicie jandarmerească. Din Zlagna ni-se scrie: Săptămânile trecute jandarmii din Zlagna au sechestrat, la un ospăț țărănesc dela mai mulți feciori și fete tricolorul românesc. Urmarea a fost, că pre-tura dela Ighiu i a pedepsit cu câte 10 coroane. Acum jandarmii caută pe oamenii, cari vin la Zlagna, dacă au la ei cuțițe, și le confiscă. Urmarea va fi și aici pedeapsa.

Comunele de pe valea Ampoiului sânt pline de jandarmi, ceea ce produce în sinul poporului o mare iritație. Duminecile și sărbătorile nu mai e iertat să steie de vorbă vecin cu vecin, ca nu cumva să facă »comploturi«, jandarmii îi împrăștie, Furia jandarmilor nu mai cunoaște margini.

— Necrolog. Lucreția Corcheșiu nasc. Sf. Șuluțiu a răpusat la 10 Iulie n. în vîrstă de 44 ani. Înmormântarea ei a avut loc la 12 Iulie n. în cimitirul gr-cat. din Câmpeni.

Odihnească în pace!

— Martirii științei. Din Londra vine știrea că profesorul Harry Kox a murit în etate de patruzeci și șase de ani, contactându-și o boală de piele prin experințele cu razele Röntgen. Kox a fost unul dintre cei dintâi savanți, care s'a ocupat încă cu cinsprezece ani înainte cu enigmaticele raze. Cu doi ani în urmă și-a contractat o aprindere vehementă de piele apropiindu-se prea mult de un tub pentru proiectarea razelor Röntgen. De atunci începând îl chiniau dureri teribile, cari nu le putea mulcomi nici cu cele mai puternice doze de morfină. Alaltăieri drul Kox a murit. Un alt medic englez, Eduard Hall suferă de aceeaș boală, contractată tot prin razele Röntgen.

— Cununie. Domnișoara Livia Clonța din Beclean și dl Romul Doctor, absolvent de teologie din Hașfalău își anunță cununia ce se va celebra Duminecă, 11 Iulie n., în biserică gr-ort. română din Beclean.

Felicitările noastre.

Recordul înălțimii în aviațiune. Din New York se anunță că aviatorul Valter Brochius a făcut o ascensiune la Atlantic City, ridicându-se până la o înălțime de 2000 m. Brookins a făcut o ascensiune el a bătut recordul anterior, când s'a ridicat la o înălțime de 1700 metri.

— Dumitru Cunțanu. Despre moartea mult regretatului profesor de muzică din Sibiu familia a tipărit următorul anunț funebru:

Pătrunși de adâncă durere aducem pe această cale la cunoștința tuturor amicilor și cunoșcutilor, că iubitul nostru soț, tată și moș Demetriu Cunțan presbiter, profesor seminarial, după un serviciu nelnterupt de 47 ani, în al 74-lea an al

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 12 Iulie n. 1910.

— Revistă românească oprită. Ministrul de interne a oprit intrarea în țară a revistei »1907«, care apare în București supt direcția publicistului Ion Gr. Peucescu.

— Înzmormântarea profesorului Cunțanu. În ziua de Sf. Petru și Pavel s'a coborât în sânul rece al cimitirului din Săliște trupul neînsuflețit al veteranului profesor de cântări bisericăști dela seminarul din Sibiu, Dimitrie Cun-

„GRĂNITERUL”

Institut de credit și economii în H. Dobra.

CONCURS.

La institutul de credit și economii „Grăniterul” în H. Dobra este de ocupat

Un post de funcționar.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au absolvat vre-o școală comercială superioară și că posed perfect limba germană atât în vorbit cât și în scris.

Ofertele cu arătarea pretenziunilor de salar sunt a se înainta direcțiunii până în 23 Iulie st. n. 1910.

Direcțiunea.

Abonați și răspândiți în toate
părțile țării

TRIBUNA

unicul ziar politic național
român ce apare dimineața.

Se caută un
hotelier român.

Dumitru D. Șufană, hotelier în Poiana-Sibiului se retrage — din cauze familiare — și dorește pe calea aceasta a afla un întreprinzător bine priceput în afaceri de cărcimărit.

Hotelul e bine cercetat și situat în cea mai bună poziție din comună.

Sunt preferiți cei căsătoriți, dar fără copii. Doritorii cari pot fi angajați cât mai neîntârziat să se adreseze direct hotelierului Dum. D. Șufană, Pojana, (Szeben-m.)

CUMPĂR în orice
cantitate
romonește, flori de tei, flori
de friguri, rădăcini și frunze
de mătrăgună, flori de soc fie
verzi, ori uscate și Gândaci de Mai.

Farmacia lui SZOKOLY SANDOR, Arad
(vis-à-vis de biserica sârbească). —

Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficianți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatură rufelor cu aburi, în ALBA IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lingă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

CANARINI!

Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă zina și la lumină. Cântăreață tină 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Ouătoare 1, 2, 3 și 4 fl. după soiu. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de soiu se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comandelor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Cea mai ieftină sursă pentru
cumpărat

săpunuri

pentru gospodărie, săpunuri de toaletă, parfumuri, și orice articole pentru spălat.

Luminări

de stearină și ceară pentru biserici; e fabrica de săpun a lui

Lorencz Károly,
Arad, Str. Forray p. Nádasy.

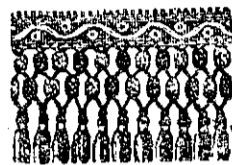
Anunțuri

primește administrația „Tribunei”, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Un tânăr

absolvent de clasa 6—8 gimn. se primește ca practicant farmacist. A se adresa la Farmacia Krebsz, Arad, strada Batthyányi.

NAGYIVÁN ANTAL găitănăr
SEGHEĐIN—SZEGED, Zrinyi-utca 2.

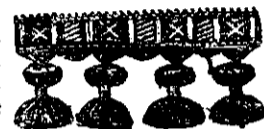

Am ozoarea să aduc la cunoștința p. t. public că mi-am asortat atelierul conform cerințelor moderne și sunt în plăcuta poziție ca să pot susține concurența cu orice fabrică din capitală, îndosobi

atrag atențiunea asupra :

împletiturilor, ciucurilor și decorațiilor pentru mobile și prapori, de asemenea orice ciucuri, decorații, masturi și găitane pentru uniforme de gală în cea mai splendidă execuție. —

Vanzătorilor li se dă rabat. Informațiuni prin scrisori la cerere se dau îndată. Comandele din provincie se execută repede și pr.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuintare în economie și acasă, macină excelent orzul, cucuruzul și grăul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai într-o mărime.

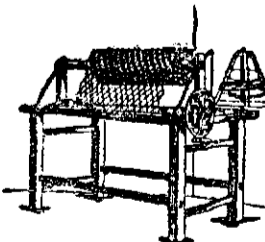
Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblătit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini

ORADEA-MARE
Nagyvárad) Vilanytelep mellett.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— Primul lucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.
Premiat la 6 expoziții.

ILUSTRATE

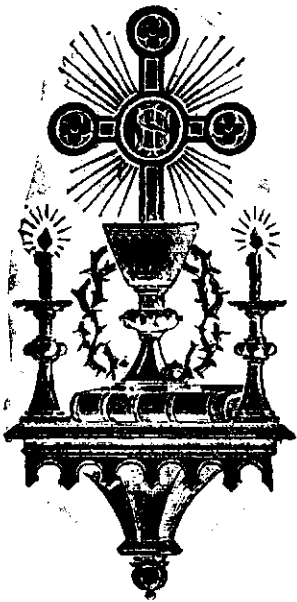
cu motive românești,
vederi din Arad ș. a.
se pot căpăta la
LIBRĂRIA
TRIBUNEI
IN ARAD.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA

1909 6 Iunie.	ACTIV	1910.		
		29 Maiu.	5 Iunie.	
121581663	87394163 Reserva metalică Aur	89027832	126118821	126337832
	34187500 " Trate Aur	37310000		
1484034	Argint și diverse monete		1838777	1854220
58770681	Portofoliu Român și Străin		63418986	68837850
28896759	*) Impr. pe ef. publice	10192100		
	" " " In cont cor.	16366527		
11999825	Efectele Capital. Social		11999876	11999876
15190531	Efectele fondului de rezervă		14798943	14798943
3161621	" " " amortizarea imob. și material		3116121	3116121
5973835	Imobili		6001378	6001378
704933	Mobilier și Mașini de Imprimerie		712959	713031
809245	Cheltueli de Administrațiune		819781	837072
106901990	Deposite libere		10697200	107230050
—	" " & provisoriu		—	—
28213492	Conturi de valori		38208304	36169923
11482511	Conturi diverse, Sold.		6:80328	43356
395171120			406747094	404718279
	PASIV			
12000000	Capital	12000000	12000000	12000000
26630782	Fond de rezervă	28352686	28352686	28352686
3923808	Fondul amortizării imobilelor și material	418436	4180436	4180436
243896020	Bilete de Bancă în circulațiune	253526770	251157330	251157330
—	Profituri și pierderi	—	—	—
1798530	Dobânzi și beneficii diverse	177002	1797777	1797777
106901990	Deposite de retras	106970200	107230050	107230050
—	" " " & provisoriu	—	—	—
—	Conturi diverse, sold	—	—	—
395171120		406747094	404718279	404718279

Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%.

IOSEF JIKELI

SIBIIU, str. Cisnădiei Nr. 47.

Telefon Nr. 190.

neguțatorie pentru articli de sticlă, porcelan și metal; farfurii și blide înflorate, rame pentru icoane, globuri și lămpi, oglinzi țigle de sticlă.

Recomandă scule bisericesti:

Cupă și vas de botez; Potire argintate pe dinăuntru aurite; Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită; Candele de părete de bronz; Candele argintate; Cruci; Sfeșnice de altar; Candelabre.

Ieftin de tot: Candelabru aurit, pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43—

— La dorință servește cu catalog gratis și franco. —

In atenția onoratului public!

Am onoarea a aduce la cunoștința onoratului public, că eu în 1 Aprilie 1910 am deschis un magazin de ciclote și mașini de cusut și un atelier de reparaturi, în Str. Forray 20 (casa Guttm).

Aducând aceasta la cunoștința onor. public remarcă că în urma cunoștințelor mele sunt în plăcută situație ca orice lucrări din ramul acesta să le execut spre deplina mulțumire și pe lângă prețurile cele mai convenabile. Schimburi și reparaturi se efectuează ieftin și conștiințios. Recomandându-mă atenției și bunăvoinței publicului, asigur că nîzuința de frunte îmi va fi să-mi servesc clientela cu plăcere, făcându-mă ast-fel vrednic de încrederea ei.

KAPPNER MOR,

electrotehnic

Arad, Str. Forray (Casa Guttmann).

Se instalează sonerii și telefoane pe lângă garanție.

Fond. în a. 1860. NÁDER J.

măiestru

ARAD, palatul minoritan.

Tine în magazin cele mai excelente cuțite de buzunar cu tăis englez și Solingen, cuțite de bucătărie din oțelul cel mai bun și a cuțite pentru curățitul legumelor, pentru tăitul prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite pentru caș. Cuțite pentru măcelari și cârnățari, de jungheat și pentru curățitul intestinelor.

Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns, briciuri foarte fine, ascuțite, pre um și a-ticlii mînuitor. — Revizite de masă din Alpaca și pafon, de prima calitate. — Ori-ce reparări de bransa aceasta precum și ascuțire, le execut în atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă — — prețurile cele mai moderate. — —

Asudarea mânilor! Asudarea picioarelor! Asudarea subțioarelor!

Incetează în decurs de o oră dacă folosim:

„SUDORAN”-ul
— a lui MOLNÁR. —

Copiile epistolelor de recunoștință sunt autentice, date de notarul public

Stim. dle farmacist! Medicamentul »SUDORAN« comandat de la Dia, vă mărturisesc, e bun și mi-a fost folosit. Primiți mulțămitele mele. Cu stimă Cont. S.P.

On. d. Molnár János, farmacie la »Duhul sfânt« Szombathely. Nu pot întrelăsa ca să nu vă fie cunoscut, că medicamentul d-tale »SUDORAN« contra asudării picioarelor și subțiorilor are efect surprinzător și e nevătămător și cu conștiința liniștită îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. inetr., R.

St. Dle! Din »SUDORAN«, leac contra asudării picioarelor, mânelor și subșuori am procurat înă pentru 3 persoane, și întrebându i despre rezultată, l-au lăudat foarte. Cu stimă A. S. învățător, Gy.

St. Dle apothecar Molnár! Răspunzând la cartea d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru »SUDORANUL« d-tale Pentrucă și eu am suferit în mare măsură de asudarea picioarelor și după două massage mi-a trecut de tot. Am mântuit și alții mulți cu produsul d-tale și te rog să-mi mai trimiți 2 sticlute — și acestea pentru alții. Am rămas cu stimă G. K. ospătar S.

St. Dle apothecar! Am primit »SUDORANUL« comandat, contra asudării de picioare, mâni și subșuori. Credemă, că cine-l folosește după rețeta prescrisă, îl allă de neprețu. Cu stimă F. E. coafăr, F.

Așa zisul »SUDORANUL« contra asudării de picioare, mâni subșuori, pregătit de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună conștiință îl pot recomanda nu numai celor din patrie ci și străinătății, întrucât »SUDORANUL« întrece mult toate fabricatele străine, de cari m'au folosit până ac. m. Îți datorez n ulțămited, că m'au scăpat de boala nepăcută, S. Iut R. A. învățător J.

Se poate comanda la pregătitorul:

Molnár János, apothecar în Szombathely.

Prețul unui flacon l cor. 30 fill

dacă se trimite suma înainte, porto-franco. Numai »SUDORAN« prov. cu marcă să se primească

Atrag atenția onoratului public asupra atelierului meu de spalatorie și colorare chimică existent de peste

50 de ani

cea mai veche în ramul acesta. Serviciu ireproșabil. — Prețuri conv.

FEICHTINGER J,
Kolozsvár

Str. Paris 5. Telefon

ANUNȚ.

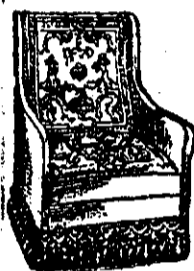
Aduc la cunoștința onoratului public
că am cumpărat și urmez conducerea

prăvăliei de coloniale Koffmann

aranjată de nou și prefăcută din colțul străzii Forray și
piața Tököly. Aducând aceasta la binevoitoarea cunoștință
a publicului, trebuie să-i atrag atenția că pe baza cunoștin-
țelor de zece ani petrecuți în magazinul lui Guttman S.
sunt în plăcuta poziție ca se servesc cele mai bune articole
pe lângă prețuri ieftine și serviciu culant, câștigând prin
aceasta mulțumirea clientelei.

Așteptând binevoitorul
sprijin semnez cu stimă :

Stein Mór,
negustor de coloniale.

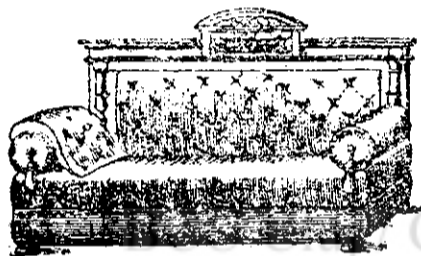

la atenția celor ce cumpără mobile.

Horger & Kepp

magazin de mobile, atelier pen-
tru covoare (tapețier) decorații în
Sibiu-N.-szeben, Reisper-ș. 27.

O singură încercare vă va
convince despre ieftinătatea
tuturor articolelor cumpă-
rate la noi. Conștiințioși-
tate și serviciu prompt. —
Cel mai bun izvor de
cumpărat. Prețuri ieftine.

Fondată în 1885. Fondată în 1885.

Peterka Lajos

fabrică de clasornice de turn, ang. cu contract de capit. Budapesta
Budapesta IV., str. Bástyá nr. 22.
— Prăvălia : V., strada Váczl nr. 57. —

Face pe lângă prețuri moderate și ga-
ranție de mai mulți ani clasornice
de turn, școli, castele și cazarme,
primește deasemenea și repararea lor.
Fiind chemat mă duc ori unde în
persoană, prospect face gratuit și trimite
porto-franco ori cui.

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca
scări, coridoare, cerdacuri, grilaje,
căminuri, porți, ferărie pentru portale
și clădiri, deasemenea repararea și
prefacerea caselor vertheimiane etc.

aranjament pentru - rle de metal aranja-
măcelării și căsăpli, mente pentru biserică
basreliefuri, strungă- in execuție splendidă.

Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

B - A - N - I

pe moșii și case de închiriat din Arad
cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄
și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.
Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipes spe-
sele de întabulare, convertez datoriile de interese mari.

== Resolvare grabnică, serviciu prompt. ==

SZÜCS F. VILMOS

Răprezentanța pentru mijlocirea de împrumuturi a
Institutului pentru credit fonciar din Sibiu
pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bichis, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)
(Lângă filiala Poștei.)

Prisesc pe lângă onorar asuisitori de afaceri abili
deosebit de încredere.

STEIN MIKLÓS

fabrică de tăiat pile
Oradea mare — Nagyvárad.
Fabrica : Damjanics-u. 30. Magazin : Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comer-
cianților atelierul său de tăiat
pile bine aranjat, unde se pregătesc
pile mici și mari din oțel vărsat
de prima calitate etc. Primește spre
scobire pile mici și mari vechi cu
prețuri ieftine.

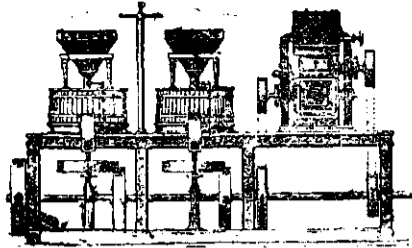
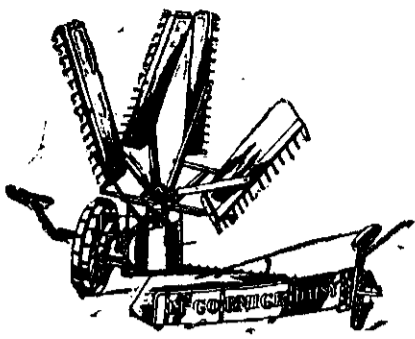
In atenția onoratelor dame!

In salonul de modă pentru
pălării speciale de dame,
deschis în Sibiu, Fleischergasse Nr. 7—9,
at d-net **Johanna Jekeli,**

se găsesc în bogat asortiment cele mai noi modele
de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea e
liberă și neobligătoare, prețurile cele mai moderate.

Se primesc toffelul de reparaturi și transformări;
pălării de doliu se fac gata în 24 ore.

Se află în depozit tot-felul de reticole, genți
pentru dame, moderne și prima calitate.

Sam. Wagner.

Prima turnătorie de fer Sibiană mare fabrică de mașini agricole, atelier de mori și prăvălie de fier. Nagyszeben.

Cea mai neîntrecută fabrică de mașini agricole, executate cu cea mai mare precauțiune.

MAȘINI DE LÂNĂ diferite mărimi. DARACE de lână. LUP pentru scărmanat lână. PIUĂ pentru abale (postavuri).

■ Foarte mare export în România și Orient. ■

Instalează:

MORI de orice mărime. — CILINDRE la mori pentru asortat făina. — CONDUCTE DE APĂ etc. etc. —

Efectuază:

Cele mai bune ŢEVI TURNATE pentru conducte de apă. Mare turnătorie de FIER și ALAMĂ. Foarte mare depozit în ŢEVI DE FIER de orice dimensiune. Cel mai mare asortiment în MAȘINI DE TREERAT de orice mărime. Foarte mare asortiment de MOTOARE dela 2 cai în sus.

Pe lângă cea mai mare garanție.

Prețuri foarte reduse și condițiunile cele mai avantajoase. —

EXPLICĂRI și CATALOAGE la cerere gratis și franco.

SENZAȚIE!

Marele magazin de modă

aranjat după modelul orașelor mondiale

a lui

Püspöky Miklós

Kolozsvár, Mátyás király-tér 20.

(In propria casă, edificată pentru acest scop).

== Secții deosebite. ==

Modă bărbătească | Modă pentru copii

Modă pentru femei | Trusouri.

Rufărie, Pânze, Albituri.

Pentru atelierul meu de împletit ciorapi, primesc orice comande.

Prinul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobiri
pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și
iestru piatra

Atelierul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate
proprii din: marmoră, labrador, granit,
stenit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Cancelarie Centrală:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Serviciu solid și conștiințios.

INȘTIINȚARE.

Am onoarea a aduce la cunoștința p. t. public
și clientele, că prefăcându-ne atelierul de tapetărie,
conform cerințelor moderne și celui mai nou stil

am deschis
în Arad, Str. Forray casa Hunyadi un
magazin de mobile.

Totodată facem cunoscut că ținem în depozit
eventual pregătim la comandă orice mobilier, pen-
tru dormitoare, sufragerii, saloane și camere
pentru fumat.

Cerând onoratei clientele să ne onoreze și pe
mai departe cu încrederea ei, ce ne o păstrează deja
de 34, așteptăm binevoitoarele comande.

Cu distinsă stimă:

Berán A. és Fia

depozitari de mobile.

☐ Telefon intra și extraurban Nr. 132. ☐

Magazin nou. Magazin nou.

AURITOR!

GYÖRY JÁNOS,

auritor de saloane și biserici

Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi-ut nr. 7.

Primește spre executare, conform planului, aurire și
reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș
de turnuri, aranjamente bisericesti apoi pregătirea tuturor
lucrărilor de brânza aceasta precum și repararea și vop-
— — sirea de nou a monumentelor. — —

La dorință pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor
— — în provincă merg pe speșele mele proprii. — —

Lucrările mai însemnate ce am executat până acum: Casa nouă a
orașului Oradea-mare, palatul episcopesc greco-catolic, biserica «Frații
noui» din Olasz, palatul episcopesc rom.-cat.; biserica cat. gr.-or.